"ئبر وتباسنا ئبر شارا" قولدانىپ، تۇينگە دەيىن كومەكتەسپ، تۇبەگەيلى سۇيەمەلدەدى

□ گازەتىمىزدىڭ جالپىلىق اقپارات قۇرالدارى تىلشىلەرى

"ۋەسۇ، تيمەدىلىك جاساۋ، تۇعىسترۇ قىزمەت اترەتىنىڭ دالمە ـ ئدال كومەكتەسپ ـ سۇيەمەلدەۋندە، مەن قارىزىمنان قۇتىلىپ قانا قويماي، تاعى 30 مىڭ يۋان اقشا اماناتقا قويدىم"، ـ دەدى 3 ـ ايدىڭ 19 ـ كۇنى كەريا اۋدانى سيەك اۋىلى قىعاز قىستاعىندا ارحيۇ تۇرعىزىلىپ، كارتچكالاندىرىلعان كەدەي وتباسى ايدىرەشىت ئماتۇردى ماقتانىشپەن. ايدىرەشىتىڭ وتباسىندا عى وزگەرىستەر قىعاز قىستاعى اتقارعان "ئبر وتباسنا ئبر شارا" قولدانىپ، كەدەيلەردى دالمە ـ ئدال سۇيەمەلدەۋ ساياساتىنىڭ ارقاسىندا كەلگەن.

كەزەكتە كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۇ قيىندىقتاردى شەشۇ، كەدەرگىلەردى الاستاپ، قامال الۇ ساتسىنا جەتپ، رايونىمىزدىڭ جەر ـ جەرى "ئبر وتباسنا ئبر شارا" قولدانىپ، كەدەيلىكتەن دالمە ـ ئدال ارىلتۇ جوباسىن ۇزدىكسىز كەمەلدەندىرىپ، تۇينگە دەيىن كومەكتەسپ، تۇبەگەيلى سۇيەمەلدەپ، كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۇ مىندەتىن جوعارى ساپامەن ورىندىۋعا شىنايى كەپىلدىك ەتتى.

جاعدايعا قاراي شارا قولدانىپ، كەدەيلىكتەن ارىلۇ جولىن ايقىندادى

قىعاز قىستاعىندا ادام كوپ، جەر از، كاسىپ سالاسىنىڭ نەگىزى ئالسىز بولۇ سياقتى جاعدايعا مەڭزەس، بۇل قىستاق باسقا كاسىپ سالاسىنا ويستىرىپ جۇمىستاندىرۋدى نەگىز، باعمىشىلىق كاسىبىن قوسىمشا ەتكەن كەدەيلىكتەن ارىلتۇ جولىن بەلگىلەدى. شينجياڭ جۇڭتاي توبىنىڭ قىعاز قىستاعىنا جىبەرگەن ئبرىنشى شۇجي چىڭ دۇڭمەيڭ بىلاي دەدى: "ئبز ئالى كەدەيلىكتەن ارىلماعان وتباسلارىنىڭ ئىس جۇزىندەگىنە ساي، 'تون ئپشپ' جۇمىستاندىرۋ ورنىن ازىرلەپ، كاسپىرىنمەن، اۋىل ـ قالاشىق زاۋودتارىمەن، كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ سەحىمەن جانە سەلبەستىك كوۋپەراتيۋىمەن ئدالمە ـ ئدال بەلسەنە ۇشتاستىرىپ، 177 ادامدى ورنىقتى تۇردە باسقا كاسىپ سالاسىنا ويستىرىپ جۇمىستاندىردىق، الەۋمەتتىك يگىلىك سىياتتى جۇمىس ورنىنا 38 ادامدى جۇمىستاندىردىق ئارى باعمىشىلىق كاسىبىن دامىتۋ ارقىلى 530 كەدەي وتباسىن باستاپ، يگىلىككە كەنەلتتىك".

3 ـ ايدىڭ 22 ـ كۇنى تاڭەرتەڭ ۇشتۇرپان اۋدانى اقيار قالاشىعى تاعارشى قىستاعىندا كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ ارناۋلى كادرى حى ۋي ئارقايسى تارماق كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ كۇشتەرىن ۇيىمداستىرىپ، وتباسلارىن بىردەن ارالاپ ئجۇرىپ، شىكەرىلەي جاعداي ۇعىستى. حى ۋي بىلاي دەدى: "ئبز ئاربىر كەدەي وتباسىنىڭ ئس جۇزىندەگى جاعدايىنا ۇشتاسترا وتىرىپ كومەكتەسپ سۇيەمەلدەدىك ئارى جوعارى دارەجەلى ورىن بەلگىلەگەن 'ئبر وتباسنا ئبر شارا' قولدانۋ جوباسىن تولقتاپ، كەمەلدەندىرىپ، كەدەي وتباسلارىندا جانە كەدەيلىككە تاياپ تۇرعان وتباسلارىندا 'ئار وتباسىنىڭ شاراسى بولۋ، بارلىق ادام جۇمىستانا الۇ، ئار كۇنى كىردەسى بولۋعا' كەپىلدىك ەتتىك".

بيىل ئۇشتۇرپان اۋدانى كەدەيلىكتەن ارىلتۇ جەتىستىكتەرىن بەكەمدەۋ بارىسىندا "ئتورتتى توقتاتپاۋ" تالابىنا ساي، "ئبر قىستاققا ئبر جوبا جاساۋ، ئبر وتباسنا ئبر شارا قولدانۋ" جوباسىن دالمە ـ ئدال بەلگىلەپ، نىسان قارجىسى، كاسىپ سالاسىندا جۇمىستاندىرۋ سياقتى جاقتاردا وتباسنا، ادامنا قاراي شارا اتقارىپ، ئتۇرلى كومەكتەسۋ ـ سۇيەمەلدەۋ شارالارىنىڭ تيىمدىلىگىنە ناتيجەلى بولۋىن مەقتى يگەردى.

جاعدايعا قاراي ىستەپ، كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ ئادىس ـ امالىن كوبەيتتى

جاقىندا كوكتوعاي اۋدانى كۇرتى اۋىلى اشىلى قىستاعىنىڭ تۇرعىنى قانات ئسالىقان قىستاقتا تۇراتىن "ۋەسۇ، تيمەدىلىك جاساۋ، تۇعىسترۇ" قىزمەت اترەتىنىڭ جانە قىستاق "ەكى كوميتەتىنىڭ" كومەگىندە، ئۇيىنىڭ الدىنداعى زەردەلى جىلجايدان ئبر جۇمىس تاپتى.

اشىلى قىستاعى بۇرىن تاۋ قويناۋىندا بولاتىن، 2017 ـ جىلى تۇتاس قىستاق اۋدان قالاشىعىنا 6 كيلومەتر جەرگە كوشىرىلدى. قونىس جاڭالاپ وتباسى كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ بويىنشا كوشىرىلگەن 81 وتباسىنداعى 322 ادامنىڭ كىرىستەرىن ورنىقتى ارتتىرىپ، قايتا كەدەيلەسپەۋىنە كەپىلدىك ەتۋ ئۇشىن، بيىل جىل باسىندا قىزمەت اترەتى مەن قىستاق كادرلارى وتباسىلارىن ارالاۋ ارقىلى ارحيۇ تۇرعىزىلىپ، كارتچكالاندىرىلعان 81 وتباسىنىڭ ناقتى جاعدايىنا مەڭزەس، سىر، قوي بوردالاۋ، ەگىن، مال ونىمدەرىن ساتۋ، ورنىقتى جۇمىستاندىرۋ، ۋاقىتتىق جۇمىس ىستەۋ، جىلجايدا كوكونىس ەگۋ سياقتى 5 ۇلكەن تۇردەگى قولداۋ ادىسىن بەلگىلەپ، ساياحاتتىق كورىنىس وڭىرلەرىندە ئوڭىر ارالىق اۋتوكولىك شوفەرى بولۋ، قوناق ۇيلەردە دايىشى بولۋ، كەن كاسىپورىندارىندا دانەكەرلەۋشى بولۋ، جىلجايدا كوكونىس ەگىپ، كىرىستى ارتتىرۋ، ئسۇت ونىمدەرىن ساتۋ سياقتى 286 ئتۇرلى ناقتىلى مازمۇندارىدى تۇرلەر بويىنشا ئاربىر وتباسىنىڭ "ئبر وتباسنا ئبر شارا" قولدانۋ ەستەلىك داپتەرىنە ەنگىزدى.

"ئبزدىڭ ۇيدىڭ 'ئبر وتباسنا ئبر شارا' قولدانۋ ەستەلىك داپتەرىنە بلگەرىندى ـ كەيىندى جاڭادان 10 نەشە تۇردەگى مازمۇن قوسىلدى، جۇتقانى بىرەۋى مەنىڭ جىلجايدا جۇمىس ىستەۋىم"، ـ دەدى قانات.

"ئاربىر كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ ساياساتى تۇڭعىلدەي قىستاق تۇرعىندارىنىڭ قۇپتاۋىنان كەيىن تۇراقتاندىرىلادى، قىزمەت اترەتى مەن 'قىستاق ەكى كوميتەتى' وزدەرى جاۋاپتى اۋماق بويىنشا كوتەرەڭگە ىلىپ ىستەيدى، ئبر ئتۇرى ياقتاعاندا ئبر رەت تىزىمنەن وشىرىلەدى. بيىل 286 كىشى تۇردەگى مازمۇننىڭ 258 ئتۇرى تياناقتاندىرىلدى"، ـ دەيدى كۇرتى اۋىلىنىڭ ورىنباسار باسشىسى، قىستاقتى كوتەرەڭگە العان كادر ورال.

ئبر وتباسىندا ئبر ەسەپ داپتەرى بولادى، ئاربىر ۇيدىكى ئبر ـ بىرىنە ۇقسامايدى. بۇل كۇندەرى تيانشاننىڭ تۇستىگى مەن تەرىستىگىندەگى كەدەي وتباسىلارىنان تۇڭعىلدەي جاعدايعا قاراي ىستەيتىن، ناقتى دا ەگجەي ـ تەگجەيلى كەدەيلىكتەن "دالمە ـ ئدال ارىلتۇدىڭ ئبر وتباسنا ئبر شارا قولدانۋ جوباسىن" كورۇگە بولادى. مورى قازاق اۋتونوميالى اۋدانىندىق كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ كەڭسەسىنىڭ مەڭگەرۇشىسى گو يانيۇڭ بىلاي دەيدى: "ئبز ئاربىر وتباسىنىڭ جاعدايىن دالمە ـ ئدال يگەرۇ نەگىزىندە، قىستاق تۇرعىندار كوميتەتى، قىزمەت اترەتى، كومەكتەسپ سۇيەمەلدەۋشى كادرلار جانە ارحيۇ تۇرعىزىلىپ، كارتچكالاندىرىلعان كەدەي وتباسى بىرگە اقىلداسىپ، دارىندى، قارجى، تەحنيكا، نىسان، باۋلۋ سياقتى جاقتاردان 10 اۋىل ـ قالاشقىنىڭ 45 قىستاعىن قامتىعان 1896 كەدەي وتباسىنا دالمە ـ ئدال كومەكتەسپ سۇيەمەلدەيمىز".

كومەكتەسپ سۇيەمەلدەۋدە تۇڭعىلدەي كوتەرىپ الماي، شىكى قوزعاۋشى كۇشتى تاسقىندا تتى

3 ـ ايدىڭ 23 ـ كۇنى بيىتۋان 5 ـ شىسى 89 ـ تۇانى 7 ـ لياننىڭ ئجۇزىم باعىندا بۇراتالا قالاسى ۇتىبۇلاق قالاشىعى بايارىبۇلاق باتىس قىستاعى مەن چىندەلىنجو وڭتۇستىك قىستاعىنىڭ 42 تۇرعىنى ئجۇزىم ساباعىن اشۋدا. "بۇل ارادا ئبر اي ىستەپ 4000 يۋان تابامىن، كەيىنگى تۇرمىسىمنىڭ بارعان سايىن جاقسارا تىندىعىنا سەنەمىن"، ـ دەدى بايارىبۇلاق باتىس قىستاعىنىڭ كەدەي وتباسى ماحموت يىمىناحۇن كوڭىلدەنە.

ئاسلى ەكى قىستاقتىڭ قىستاق كوميتەتى 7 ـ لياننىڭ ئجۇزىم باعىنىڭ قىرۋار جۇمىسكەردى شۇعىل قاجەت ەتەتىندىگىنەن حابار تاپقاننان كەيىن، قىستاقتاعى ارتىق ەڭبەككۇشتەردى سىرتقا شىعىپ جۇمىس ىستەۋگە ۇيىمداستىرعان ەكەن. چىندەلىنجو وڭتۇستىك قىستاعى پارتيا ياچەيكاسىنىڭ شۇجيى جاڭ جيانچي بىلاي دەيدى: "ئبز تاعى كەدەي وتباسىلارىن ئوز كۇشتەرىنە سۇيەنىپ باعمىشىلىق، ەگىنشىلىك، ساياحات كاسىبى سياقتىلاردى دامىتۋعا باستاپ، ەڭبەككە ەبى بار، تەحنيكاسى جوق كەدەي وتباسىلارىنىڭ جەمىس باعىنا، كوۋپەراتيۋكە كىرىپ جۇمىس ىستەپ كىرىستەرىن ارتتىرۋىنا مۇمكىندىك جاساپ، شىكى قوزعاۋشى كۇشتى تاسقىندا تتى".

يدەيالىق كوزقاراسقا بۇرىلىس جاساپ، كىرىستى ارتتىرۋ قابىلەتىن جوعارىلاتىپ، ئوندىرىس ئتاسىلىن جاقسارتىپ، جۇمىستاندىرۋ ارناسىن كەڭەيتىپ، "ۇستىنەن وڭاۋدان" "تۇبىرىنە وڭاۋعا" دەيىنگى، "قان بەرۋدەن" "قان جاساۋعا" دەيىنگى بۇرىلىستى جۇزەگە اسىرىپ، كەدەيلىكتەن ارىلىتىپ، كىرىستى ارتتىرۋدىڭ شىكى قوزعاۋشى كۇشىن تۇبىرىنەن كۇشەيتتى.

"شەبەرلىك كۇرسىنا قاتىناسقاننان كەيىن، دوسىم ەكەۋىمىز اۋتوكولىك رەمونتتاۋ دۇكەنىن اشتىق، تۇرمىسىمىز بىرتە ـ بىرتە جاقسارىپ كەلەدى".

3 ـ ايدىڭ 23 ـ كۇنى اقشي اۋدانى اقشي قالاشىعى جالاڭشى قىستاعىنىڭ قىستاق تۇرعىنى سارابەك ساتىمىش نەشە جىلدىڭ الدىندا وتباسىمەن جاتاعان توپىراق ۇيدە تۇراتىندىعىن، قازىر كەدەيلىكتەن ارىلىپ قالماستان، عيماراتقا كوشىپ كىرگەندىگىن ايتتى.

(ئتىلشى ئرايدا، قاتىناسقان تىلشىلەر: **ئپاريزات ابدۇل، جاڭ جىلي، گى يىۋجۇن، جاڭ تيڭ، سۇڭ ياۋىن، جاڭ رۇيلين**)

ورايدى مەقتى يگەرىپ، ۇاقىتتى ۇتىپ، قارقىندى تەزدەتىپ، بيىلعى نسانالاردى، مىندەتتەردى بۇلجىماي باتىل ورىنداۋ كەرەك

(باسى 1 ـ بەتتە)

كاسىپورىنداردىڭ ئدوپ كەلىپ وتىرعان قينىشىلىعى مەن قاجەتىن شىكەرىلەي ۇعىسپ، ئار جاقتىڭ ۇسىنىس ـ پىكىرلەرىن تىڭداپ، دامۇ وي جەلىسى مەن بەتالىسىن جوسپارلاپ، شينجياڭ ەكونوميكاسىنىڭ جوعارى ساپالى دامۇىن بىرگە بلگەرىلەتتى.

جۇڭگو تەمىر جول ئۇرىمجى مەكەمەسى توبى شەكتى سەرىكتەستىگىندە شوكىرات زاكىر ورنالاسترۇ ورنىنا، جابدىق بولىمىنە، زات تاسىمالى بولىمىنە جانە جولاۋشى تاسىمالى بولىمىنە بارىپ، سەرىكتەستىكتىڭ ينفورماتسيالاندىرۋ قۇرىلىسىن جانە جۇمىستى، ئوندىرىستى قالپىنا كەلتىرۋ جاعدايىن ۇعىستى. ول بىلاي دەپ اتاپ كورسەتتى: ەلەكتر مەن قامداۋدى قامتاماسىز ەتۋ، توك ساتىپ الۋعا قىزمەت ەتۋ سياقتى قىزمەتتەردى تۇتاس كۇن بويى ويداعىداي ىستەپ، مەملەكەتتىڭ ىندەتكە قارسى اتتانۋ، كاسىپورىنداردىڭ دامۇىن قولداۋ ساياساتتارىنىڭ پايداسىن ئوندىرىس، تيجارات جۇرگىزۇى قينعا سوققان ورتاشا، شاعىن، ۇساق كاسىپورىندارعا دەيىن شىنايى تياناقتاندىرىپ، كاسىپورىنداردىڭ قىسىمىن باسەڭدەتۋ كەرەك. جەرگىلىكتى ورىنداردىڭ قۇرىلىسقا ات سالىسۋ بەلسەندىلىگىن جۇملدىرىپ، تۇتاس شينجياڭنىڭ كەدەي وزىنە ـ پىكىرلەرىن تىڭداپ، داۋىن ۇسىنىپ، ئار ۇلت بۇقاراسىنىڭ كۇن ساين ارتىپ وتىرعان كوركەم ەكولوگيالىق ورتاعا قاجەتتىن ۇزدىكسىز قاناعاتتاندىرۋ كەرەك. تاۋ، سۋ، ورمان، اتىز، كول، جايلىمدى جونگە سالۋدى ئبر تۇتاس جوسپارلاپ، بيىتتۇان مەن جەرگىلىكتى ورىننىڭ ەكولوگيالىق ورتاسىن قورعاۋ ـ دى ئبر تۇتاس جوسپارلاپ سايكەستىرۋگە، بيىتتۇان مەن جەرگىلىكتى ورىننىڭ بىرلەسپ قيمىلداۋىنا تاباندى بولۋ، ەكولوگيانى الدىمەن ويلاساتىن جاسىل داڭۇ كەڭىستىگىن باسقارۋدى، مەڭگەرۇدى كۇشەيتۋ، ئتۇرلى جاراتىلىستىق قورعالاتىن جەرلەردى باسقارۋ ـ دى قاتاڭداستىرۋ، ەكولوگيالىق ورىنەيت قۇرىلىسنان ۇلگى كورسەتەتىن ورىن قۇرۋدى ورىستەتۋ، ەكولوگيانى قورعاۋدى جانە قالپىنا كەلتىرۋدى كۇشەيتۋ كەرەك. لاستانۋدى جونگە سالۋدا قاينارنان ساقتانۋدى، تىزگىندەۋدى كۇشەيتۋ، كاسىپ قۇرىلىمىن ساپالىلاندىرۋ، رەتتەۋ، جاسىل تومەن كومىرتەكتى اينالمالى دامۇعا تاباندى بولۋ، ەنەرگيا بايلىعىن جاپىاي ۇنەمدەۋدى بلگەرىلەتۋ، جاسىل دامۇ ئتاسىلى مەن تۇرمىس ئتاسلىنىڭ قالىپتاسۋىن بلگەرىلەتۋ كەرەك. ەكولوگيالىق ورتانى جونگە سالۋ جۇيەسىنە رەفورما جاسىپ كەمەلدەندىرۋ، ەكولوگيالىق ورتا سالاسىندا ئتۇرلىلىك مەحانيزمى رەفورماسىن جانە ئتۇرلى رەفورما شارالارىن ۇزدىكسىز تەرەڭدەتۋ، قازىنالىق ۇسىنىلمىدى جانە عىلىم ـ تەحنيكامەن سۇيەمەلدەۋدى كۇشەيتۋ كەرەك. "14 ـ بەسجىلدىق" ەكولوگيالىق ورتا قىزمەتىن ئبر تۇتاس جوسپارلاپ جوبالاپ، ەكولوگيالىق ورتانى جونگە سالۋ ورەسى مەن قابىلەتىن ئوسىرۋدى ماڭزدى ئتۇين ەتىپ، جوبا جاساۋدى دەن قويا ۇيىمداستىرىپ، ەكونوميكانىڭ جوعارى دەڭگەيدە قورعاۋدى بلگەرىلەتۋ كەرەك.

شينجياڭ قورشاعان ورتانى قورعاۋ كومىتەتىنە مۇشە ورىنداردىڭ جاۋاپتى جولداستارى ماجىلىسكە قاتىناستى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

چىن چۋانگو بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: شي جينپيڭنىڭ جاڭا ئداۋىر جۇڭگوشا سوتسيالىزم يدەياسىن جەتەكشى ەتۋگە تاباندى بولىپ، "ئتورت تانىمدى" كۇشەيتىپ، "ئتورت سەنىمدى" بەكەمدەپ، "ەكىنشى قورعاۋدى" ورىنداپ، شي جينپيڭنىڭ ەكولوگيالىق وركەنيەت يدەياسىن باتىل دايەكتىلەندىرىپ، تياناقتاندىرىپ، جاڭا داۋىردەگى پارتيانىڭ شينجياڭدى جونگە سالۋ جالپى جوباسىن ىشكەرىلەي دايەكتىلەندىرىپ، جاڭا داڭۇ ۇستانىمنا تاباندى بولىپ، تۇنىق سۋ، جاسىل تاۋ ـــ باعالى بايلىق، قارلى دالا، مۇزدى القاپ تا باعالى بايلىق ۇستانىمىن بەرىك ورناتىپ، ەكولوگيالىق قورشاعان ورتانى قورعاۋ قۇرىلىسىن كۇشەيتۋ تاباندىلىعىن ساقتاپ، لاستانۋدان ساقتانۋ جانە ونى جونگە سالۋدان قامال الۇ شايقاسىندا باتىلدىقپەن جەڭسكە جەتپ، اسپانى اشىق، جەرى جاسىل، سۋى تۇنىق كوركەم شينجياڭ قۇرۇعا قۇلشىنۋ كەرەك. ورتالىقتىڭ قورشاعان ورتانى قورعاۋدى قۇزاۋ ـ تەكسەرۋدە اڭىس ەتكەن پىكىرلەرىن رەتتەۋ ـ تۇزەتۋدى ۇزدىكسىز ويداعىداي يگەرىپ، رەتتەۋدى، تۇزەتۋدى يگەرۇدى جوعارى دەڭگەيدە بلگەرىلەتۋگە، رەتتەۋدى، تۇزەتۋدى يگەرۇدى قاتاڭ باقلاپ، شنايى جەتەكتەۋگە تاباندى بولۋ، رەتتەۋ، تۇزەتۋ جاۋاپكەرشىلىگىن قاتاڭداستىرىپ، ناقتىلاندىرىپ، ئتۇرلى رەتتەۋ ـ تۇزەتۋ مىندەتتەرىنىڭ تۇڭعىلدەي رەتتەپ ـ تۇزەتىلۋىنە، ناقتاپ تياناقتاندىرىلۋىنا شنايى كەپىلدىك ەتۋ كەرەك. كورنەكتى ەكولوگيالىق ورتا ماسەلەلەرىن شەشۇدى حالىق تۇرمىسىنىڭ الدىمەن ويلاساتىن سالا ەتۋگە تاباندى بولۋ، اشىق اسپاندى قورعاۋ شايقاسىن، تۇنىق سۋدى قورعاۋ شايقاسىن، تازا توپىراقتى قورعاۋ شايقاسىن، اۋىل ـ قىستاق قونىس ورتاسىن رەتتەۋ ـ جونگە سالۋ ارەكەتى سياقتى 4 رەتكى بەلگى سىپاتتى كەلەلى شايقاستى باتىلدىقپەن ويداعىداي جۇرگىزۇ، ئوندىرىس دامىعان، تۇرمىس بايىاشات، ەكولوگيا جاقسى بولعان وركەنيەتتى دامۇ جولىمەن تاباندىلىقپەن ئجۇرۇ، ئار ۇلت بۇقاراسىنىڭ كۇن ساين ارتىپ وتىرعان كوركەم ەكولوگيالىق ورتاعا قاجەتتىن ۇزدىكسىز قاناعاتتاندىرۋ كەرەك. تاۋ، سۋ، ورمان، اتىز، كول، جايلىمدى جونگە سالۋدى ئبر تۇتاس جوسپارلاپ، بيىتتۇان مەن جەرگىلىكتى ورىننىڭ ەكولوگيالىق ورتاسىن قورعاۋ ـ دى ئبر تۇتاس جوسپارلاپ سايكەستىرۋگە، بيىتتۇان مەن جەرگىلىكتى ورىننىڭ بىرلەسپ قيمىلداۋىنا تاباندى بولۋ، ەكولوگيانى الدىمەن ويلاساتىن جاسىل داڭۇ كەڭىستىگىن باسقارۋدى، مەڭگەرۇدى كۇشەيتۋ، ئتۇرلى جاراتىلىستىق قورعالاتىن جەرلەردى باسقارۋ ـ دى قاتاڭداستىرۋ، ەكولوگيالىق وركەنيەت قۇرىلىسىنان ۇلگى كورسەتەتىن ورىن قۇرۇ ـ دى ئۇلگى كورسەتەتىن ورىن قۇرۇدى ورىستەتۋ، ەكولوگيانى قورعاۋدى جانە قالپىنا كەلتىرۋدى كۇشەيتۋ كەرەك. لاستانۋدى جونگە سالۋدا قاينارنان ساقتانۋدى، تىزگىندەۋدى كۇشەيتۋ، كاسىپ قۇرىلىمىن ساپالىلاندىرۋ، رەتتەۋ، جاسىل تومەن كومىرتەكتى اينالمالى دامۇعا تاباندى بولۋ، ەنەرگيا بايلىعىن جاپىاي ۇنەمدەۋدى بلگەرىلەتۋ، جاسىل دامۇ ئتاسىلى مەن تۇرمىس ئتاسلىنىڭ قالىپتاسۋىن بلگەرىلەتۋ كەرەك. ەكولوگيالىق ورتانى جونگە سالۋ جۇيەسىنە رەفورما جاسىپ كەمەلدەندىرۋ، ەكولوگيالىق ورتا سالاسىندا ئتۇرلىلىك مەحانيزمى رەفورماسىن جانە ئتۇرلى رەفورما شارالارىن ۇزدىكسىز تەرەڭدەتۋ، قازىنالىق ۇسىنىلمىدى جانە عىلىم ـ تەحنيكامەن سۇيەمەلدەۋدى جانە عىلىم ـ تەحنيكامەن سۇيەمەلدەۋدى كۇشەيتۋ كەرەك. "14 ـ بەسجىلدىق" ەكولوگيالىق ورتا قىزمەتىن ئبر تۇتاس جوسپارلاپ جوبالاپ، ەكولوگيالىق ورتانى جونگە سالۋ ورەسى مەن قابىلەتىن ئوسىرۋدى ماڭزدى ئتۇين ەتىپ، جوبا جاساۋدى دەن قويا ۇيىمداستىرىپ، ەكونوميكانىڭ جوعارى دەڭگەيدە قورعاۋدى بلگەرىلەتۋ كەرەك.

شينجياڭ قورشاعان ورتانى قورعاۋ كومىتەتىنە مۇشە ورىنداردىڭ جاۋاپتى جولداستارى ماجىلىسكە قاتىناستى.

اۋتونوميالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايى تۇراقتى كوميتەتى 82 ـ رەتكى مەڭگەرۇشىلەر ئماجىلىسىن اشتى

(باسى 1 ـ بەتتە)

مەڭگەرۇشىلەر ماجىلىسىندەگى ۇسىنىستارعا، تالقى تاقىرىبىنا نەگىزدەلىپ، اۋتونوميالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايى تۇراقتى كوميتەتىنىڭ 15 ـ رەتكى ئماجىلىسى «اۋتونوميالى رايوننىڭ ‹وتباسى زورەكەرلىگىنە قارسى تۇرۋ زاڭىن› اتقارۋ ئادىسىن (جوبانىڭ وزگەرىس ەنگىزىلگەن نۇسقاسى)» قارايدى، اۋتونوميالى رايوندىق حالىق ۇكىمەتى قاراۋعا ۇسىنعان «اۋتونوميالى رايوننىڭ كليمات بايلىعىن قورعاۋ، پايدالانۋ جانە اشۋ ەرەجەسىنىڭ (جوبا نۇسقا)» كەڭەستىك جوباسىن قارايدى، تۇرپان قالالىق حالىق قۇرىلتايى تۇراقتى كوميتەتى بەكىتۋگە ۇسىنعان «تۇرپان قالاسىنىڭ مادەنيەتتى ارەكەتتەردى جەبەۋ ەرەجەسىنىڭ» كەڭەستىك جوباسىن تەكسەرەدى، مورى قازاق اۋتونوميالى اۋدانىندىق حالىق قۇرىلتايى تۇراقتى كوميتەتى بەكىتۋگە ۇسىنعان «مورى قازاق اۋتونوميالى اۋدانىنىڭ ەكولوگيالىق ورتاسىن قورعاۋ ەرەجەسىنىڭ (وزگەرىس ەنگىزىلگەن نۇسقا)» كەڭەستىك جوباسىن تەكسەرەدى، يانجي حۇيزۋ اۋتونوميالى اۋدانىندىق حالىق قۇرىلتايى تۇراقتى كوميتەتى بەكىتۋگە ۇسىنعان «يانجي حۇيزۋ اۋتونوميالى اۋدانىنىڭ اۋىل ـ قىستاق قونىستانۋ ورتاسىن رەتتەۋ ـ وڭاۋ ەرەجەسىنىڭ» كەڭەستىك جوباسىن تەكسەرەدى، اۋتونوميالى رايوندىق حالىق ۇكىمەتى 2020 ـ جىلعى اۋتونوميالى رايوننىڭ ئوز دارەجەسىندەگى مەجە ەسەبىن رەتتەۋ جوباسى جونىندەگى (جوبا نۇسقا) بايانداماسىنى تەڭدايدى جانە قارايدى، 2020 ـ جىلعى اۋتونوميالى رايوننىڭ ئوز دارەجەسىندەگى مەجە ەسەبىن رەتتەۋ جوباسىن (جوبا نۇسقا) تەكسەرىپ بەكىتەدى، اۋتونوميالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايى تۇراقتى كوميتەتى زاڭ ـ ئتۇزىم قىزمەتى كوميتەتىنىڭ 2019 ـ جىلعى ولشەمدى حۇجاتتاردى ەستەلىكە الىپ تەكسەرۋ قىزمەتى بايانداماسىن تەڭدايدى، اۋتونوميالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايى قوعامدىق قۇرىلىس كوميتەتىنىڭ اۋتونوميالى رايوندىق 13 ـ كەزەكتى حالىق قۇرىلتايى 3 ـ ئماجىلىسىنىڭ ئتوراعالار القاسى قاراۋعا تاپسىرىپ بەرگەن ۋاكىلدەر ورتاعا قويعان كەڭەستىك جوباسىن قاراۋ ناتيجەسىنە قاتىستى بايانداماسىن تەڭدايدى جانە قارايدى، كادرلاردى قىزمەتكە تاعايىندايتىن جانە قىزمەتتەن بوساتۋ كەڭەستىك جوباسىن قارايدى.

ئماجىلىس تاعى اۋتونوميالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايى تۇراقتى كوميتەتىنىڭ زاڭ ـ ئتۇزىم قىزمەتى كوميتەتى ۇسىنعان «اۋتونوميالى رايوننىڭ ئوندىرىس حاۋىپسىزدىگى ەرەجەسىن» قاراۋدى ياقتاتۋ جونىندەگى بايانداماسىن قارادى، اۋتونوميالى رايوندىق جوعارى حالىق سوتى مەكەمەسىنىڭ اۋتونوميالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايى تۇراقتى كوميتەتى قۇرامىندا عىلاردىڭ «حالىق زاسەلداتەلەرى جونىندەگى زاڭ اتقارۋ، تەكسەرۋ باياندامىسىن، حالىق سوتى مەكەمەسىنىڭ قىلمىستىق ىستەردى تەرگەۋدى كۇشەيتۋ قىزمەتى جاعدايى بايانداماسىن قاراۋ پىكىرىن زەرتتەپ ئبر جاقتى ەتۋ جاعدايىنان بايانداماسىن قارادى، اۋتونوميالى رايوندىق حالىق پروكۇراتۋراسىنىڭ اۋتونوميالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايى تۇراقتى كوميتەتى قۇرامىندا عىلاردىڭ حالىق پروكۇراتۋراسىنىڭ الەۋمەتتىك يگىلىك ارىز ـ شاعىم، تەكسەرۋ قىزمەتىن ورىستەتۋ احۋالى بايانداماسىن قاراۋ پىكىرىن قابىلداسىپ ئبر جاقتى ەتۋ جاعدايى جونىندەگى بايانداماسىن قارادى، اۋتونوميالى رايوندىق حالىق ۇكىمەتىنىڭ اۋتونوميالى رايوندىق حالىق قۇرىلتايى تۇراقتى كوميتەتىنىڭ قۇرامىندا عىلاردىڭ 2018 ـ جىلعى مەملەكەت مەنشىگىندەگى مال ـ مۇلىكتى باسقارۋ جاعدايى جونىندەگى جالپى بايانداماسى، 2018 ـ جىلعى اكىمشىلىك، ئسورىن سىپاتىنداعى مەملەكەت مەنشىگىندەگى مال ـ مۇلىكتى باسقارۋ جاعدايىنىڭ ارناۋلى بايانداماسى، «اۋىل شارۋاشىلىق ونىمدەرىنىڭ ساپا حاۋىپسىزدىگى زاڭىن» اتقارۋ، تەكسەرۋ بايانداماسى، 2019 ـ جىلعى تيانشان قورشاعان ورتانى قورعاۋ ساپارى زاڭ اتقارۋ، تەكسەرۋ بايانداماسىن قاراۋ پىكىرىن زەرتتەپ ئبر جاقتى ەتۋ جاعدايى بايانداماسى سياقتىلاردى قارادى.